

בעניין:

1. _____ אבו מיאלה ואח'
2. המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר –
ע"ר מס' 580163517

ע"י ב"כ עוה"ד בנימין אחסתרביה (מ"ר 58088) ו/או
דניאל שנהר (מ"ר 41065) ו/או תהילה מאיר (מ"ר 71836)
ו/או נאסר עודה (מ"ר 68398) ו/או נדיה דקה (מ"ר 66713)
ו/או אהרון מיילס קורמן (מ"ר 78484)

מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים, 97200
טל: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העוררים

- נ ג ד -

רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול

באמצעות פרקליטי הלשכה המשפטית
רח' בית הדפוס 22, גבעת שאול, ירושלים
טל: 02-5489888; פקס: 02-5489886

המשיבה

מחאה ותגובה מטעם העוררים להודעות המשיבה ובקשותיה

העוררים מתכבדים להגיש בזאת לבית הדין הנכבד מחאה ותגובה עקרונית מטעמם, להודעת המשיבה ובקשותיה מיום ה-16.4.2019 בהליכים שבכותרת; הודעה המתבררת כהודעה רוחבית שנשלחה לעוררים בהליכים נוספים, והכל כפי שיפורט להלן:

"כָּרָה שְׁחַת בָּהּ יַפֵּל, וְגִלְל אֶבֶן אֱלֹהֵי תְּשׁוּבָה" (משלי פרק כ"ו פסוק כ"ז).

מחאה והבהרה

1. בראשית הדברים יבקשו העוררים למחות על עצם הגשת ההודעה. תחת שתתקן הרשות המינהלית את המעוות, שלא נפל עליה כרעם ביום בהיר – לאחר שהעוררת 4 ורבים אחרים מתריעים בפניה ובפני הערכאות המשפטיות השונות שנים רבות על התנהלותה – ותחדול לאלתר מהמשך הפגיעה הפסולה ורבת השנים בפונים ללשכתה שבירושלים המזרחית, פועלת המשיבה באופן הפוך לחלוטין, ועתה היא אף מבקשת להרחיב את מעגל הנפגעים מהתנהלותה, באמצעות ניסיון למנוע מקורבנות התנהלותה את זכותם הבסיסית לפנות לערכאות.
2. לפיכך, כבר בשלב זה ידגישו העוררים כי הם מתנגדים נחרצות לבקשותיה של המשיבה למחיקת ההליכים וביטול הדיונים, ועמדתם בעניין פשוטה. דינן של הבקשות הוא סילוק על

הסף. כל זאת, תוך השתתפות הוצאות לדוגמה על הצד הגבוה על המשיבה בגין עצם הגשתה של הודעה עזת מצח זו, שטוב לה שלא הוגשה משהוגשה. נבהיר.

ההודעה

3. ביום ה-16.4.2019 הגישה המשיבה, במסגרת ההליכים דכאן, הודעת עדכון שבצידה בקשות עקרוניות למחיקת כלל העררים שהוגשו לבית הדין הנכבד ושעניינם: התנהלותה הפסולה של המשיבה, אשר מזה שנים רבות וכדבר שבשגרה, רומסת ברגל גסה ובאופן בוטה את זכויותיה של האוכלוסייה הילידית של ירושלים המזרחית, הפונה ללשכתה בבקשות לרישום ילדים ולאיחוד משפחות, ואינה נותנת מענה לבקשות בסדי זמנים סבירים בהתאם לחוק ולפסיקה. הפגיעה מתבטאת בין השאר, באנדרלמוסיה, הזנחה וסחבת בטיפול המשיבה בבקשות אוכלוסייה זו.

4. הואיל ומתוכן ההודעה שבנדון נחזה כי המשיבה שכחה מושכלות ראשונים – הן באשר לאיסור על פגיעה בזכויות אדם בסיסיות והן באשר לחובותיה של הרשות המינהלית כנאמן הציבור – ומהינה להגיש לבית הדין הנכבד בקשות למנוע מקורבנות התנהלותה לפנות לערכאות, ועל מנת שלא ייצא חוטא נשכר, רואים העוררים לנכון לשוב ולפרט בפני בית הדין הנכבד עד כמה פסולה ההודעה שבנדון. נפנה לדברים כסדרם.

לשכת המשיבה שבירושלים המזרחית

5. חשוב לציין, כי הסיטואציה אליה "נקלעה" המשיבה, אינה גזירה משמיים. אדרבה, שורשיה יונקים ממדיניותה, החלטותיה והתנהלותה של המשיבה עצמה. כך, למשל, ההחלטה המפלה והפסולה להפנות את תושבי ירושלים המזרחית ובני משפחתם לקבלת שירותים אך ורק בלשכה יחידה, היא החלטה של של המשיבה עצמה. זאת, במסגרת מדיניותה העוטה איצטלא של טיעונים ביטחוניים לכאורה שהמשיבה עושה בהם שימוש כקרדום לחפור בו, כשבפועל משרתת אותה מדיניות זו בהערמת קשיים על האוכלוסייה הילידית של ירושלים המזרחית ובעידודה לעקור מכור מחצבתה. הוא הדין באשר למחסור בתקנים השורר בקביעות בלשכה זו של המשיבה. ההתעמרות באוכלוסיית ירושלים המזרחית, הכופה על אנשים ליווי וייצוג משפטי אף במצבים בהם תושבי ישראל ואזרחיה שאינם משתייכים לאוכלוסיית ירושלים המזרחית מקבלים שירותים אלו ללא כל התערבות חיצונית, והמצב הבלתי נסבל השורר בלשכה ספציפית זו, הוא בבחינת סוד גלוי לכל הצדדים הנוגעים בדבר.

6. עוד נזכיר בהקשר זה, כי בימים אלו מתנהלת בבית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ עתירה, שהגישה העוררת 4 (בג"ץ 1326/17 חאלד אבו עודה נ' משרד הפנים). בעתירה זו הוציא בית המשפט צו-על-תנאי, בעניין כלל הסעדים בעתירה, אשר כולם נוגעים לאופן הטיפול בפונים ללשכה האמורה. צעד זה של בית המשפט מעיד כאלף עדים כי גם הערכאה השיפוטית הגבוהה ביותר במדינת ישראל מודעת היטב להתנהלות הקלוקלת והמבישה של לשכת המשיבה בירושלים המזרחית, ומניפה בימים אלו שוט מעל לראשה. בין היתר, וכמענה לביקורת השיפוטית הנוקבת, הודיעה המשיבה בשנת 2018 – לאחר שנים רבות בהן נטען על ידה כי הדבר הינו בגדר הבלתי אפשרי – כי לשם קבלת שירותי מרשם פשוטים מסוגים שונים

יתאפשר לתושבי ירושלים המזרחית לפנות מעתה ואילך אף ללשכות אחרות ברחבי ארץ, כאחד האדם.

7. ודאי וודאי שלא היתה כל כוונה לבית המשפט העליון שהלשכה תעמיס את האחריות לכשליה על כתפי הנאנקים תחת עול השירות הקלוקל שניתן להם על ידה, ותחסום את דרכם לערכאות. לא כל שכן להטיל עליהם את התוצאות הקשות של המסגרת הנורמטיבית, הפסולה לדידנו, הכוללת את חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), התשס"ג-2003, ואת נהלי המשיבה היונקים מכוחו, שחלים בנושא, כפי שמהינה המשיבה לרמוז בהודעתה. לא האוכלוסייה הילידית של ירושלים המזרחית, לה אין רובה ככולה זכות בחירה לכניסת ישראל ולכן לא יכולה כלל להשפיע על החוקים החלים עליה, צריכה לשאת בתוצאות הקשות של חקיקה פוגענית זו.

8. לישנא אחרינא: כרשות מינהלית שעמדה ליד ערש לידתה של לשכה קלוקלת זו, הפוגעת לאורך שנים רבות מידי ובאופן תמידי וקשה בציבור רחב ומאוד מסוים שאותו היא אמורה לשרת נאמנה, אין למשיבה להלין אלא על עצמה.

9. כמי שאחראית באופן ישיר לטיפול הפוגעני והמפלה באוכלוסייה שבנדון, המשיבה היא זו שאחראית לכך כי לשכתה אינה מסוגלת להתמודד עם ההשלכות הקשות של צעדיה הפסולים, והיא בלבד צריכה לשאת בתוצאות העגומות העולות מהודעתה. ודאי וודאי שאין מקום להכשיר את המשך התנהלותה של המשיבה ולאפשר לה להמשיך ולפגוע באופן כה קשה בקורבנות התנהלותה תוך מניעת גישתם לערכאות.

10. נשוב ונדגיש. מדובר במי שעל לא עוול בכפם, ולאורך תקופות ארוכות ובלתי סבירות, נמנעות מהם זכויות יסוד בסיסיות, בשל התנהלות שהמשיבה אחראית לה באופן ישיר. לא ייתכן כי בית הדין הנכבד ייתן יד לעניין, כאשר עוררים מיצו הליכים כדבעי וכל בקשתם הינה לקבל מענה שלו הם זכאים. האם יעלה על הדעת כי בלשכה אחרת של המשיבה ימתינו פונים שמבקשים לרשום את ילדם הרך שנולד להם, במשך שנתיים תמימות וכאשר לא יירשם ויפנו לערכאות, תימנע מהם זכות בסיסית זו? האם יעלה על הדעת כי תימנע מתושבי ישראל ואזרחיה, שאינם משתייכים לאוכלוסייה שבנדון, ונישאו לבני זוג זרים, זכותם לפנות לערכאות, לאחר שנה וחצי של המתנה בלתי נסבלת ופניות חוזרות ונשנות למשיבה שלא להותירם על בלימה – ללא מעמד חוקי ונטולי זכויות? לעמדת העוררת 4, בקשת המשיבה למחיקת עררים והניסיון הפסול לחסום את דרכם של נפגעי התנהלותה מלפנות בצר להם לערכאות, אינה אלא עזות מצח.

פגיעה חמורה בזכות הגישה לערכאות

11. הודעת המשיבה, אם חלילה וחס תישקל בחיוב על ידי בית הדין הנכבד, מהווה פגיעה קשה בזכות הגישה לערכאות של תושבי ישראל.

12. זכות הגישה לערכאות כוללת את זכותו של כל אדם לפנות אל בית המשפט ולקבל סעד, ללא סירוב, ללא עיכוב וללא משוא פנים (אהרן ברק "זכות הגישה למערכת השיפוטית" ספר שלמה לוי, אשר גרוניס, אליעזר ריבלין ומיכאל קרייני עורכים (2013)). הזכות הוכרה בשורה ארוכה של פסקי דין עוד בטרם חקיקתו של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו ומעמדה אף

התחזק לאחר מכן (למעמדה המיוחד של זכות זו ראו ע"א 733/95 **ארפל אלומיניום בע"מ נ' קליל תעשיות בע"מ**, פ"ד נא(3) 577 (1997), פסקה 31 לפסק דינו של השופט חשין).

13. בבג"ץ 8276/05 **עדאלה נ' שר הביטחון**, פ"ד סב(1) 1 (2006) נדונה חוקתיות התיקון לחוק הנזיקים האזרחיים, אשר הגביל את זכות הגישה לערכאות של תושבי השטחים הכבושים הפלסטינים במקרים של תביעות פיצויים על נזקים שנגרמו להם בשל פעולות מלחמתיות. שם נפסק, כי זכות הגישה לערכאות היא בעלת מעמד חוקתי על-חוקי, וכי התיקון לחוק שהגביל את גישת הפלסטינים לערכאות אינו חוקתי. באותו עניין בוטלה הגבלה על זכות הגישה לערכאות שעוגנה בחקיקה ראשית. דברים אלו יפים מקל וחומר בענייננו. יש לבטל את ההגבלה המבוקשת על ידי המשיבה, שמעוגנת בהבל פיה.

14. כך גם בע"א 3115/93 **יעקב נ' מנהל מס שבח מקרקעין חיפה**, פ"ד נ(4) 549 (1997), בו נדונה פרשנות של הוראת חוק מס שבח מקרקעין, תשכ"ג-1963, אשר הובילה להגבלת זכות הגישה לערכאות באמצעות הטלת נטל כספי על המערער. גם באותו עניין קבע בית המשפט, כי יש להעדיף פרשנות של הוראת החוק המקיימת את הזכות ולא מגבילה אותה. עוד נקבע כי לצורך מימוש זכות זו אין להעמיד בפני אדם מכשול, לרבות הגבלות פיזיות או נורמטיביות המתבטאות בהטלת נטל כספי או אחר על המבקש לפנות לערכאות, וכי יש להבטיח כי דרכו של אדם לא תיחסם מפני הפנייה לערכאות. בנוסף, הדגיש בית המשפט, כי נדרשת הוראת חוק ברורה וחד משמעית כדי להגביל את הזכות. אין ספק שתנאי הכרחי זה אינו מתקיים בענייננו, ולו בדוחק.

"תכנית העבודה" של המשיבה

15. בסעי' 9 להודעתה – הודעה שבמסגרתה, מעבר לתפקידי השופט והתליין שהמשיבה כבר נטלה לעצמה זה מזמן, היא מבקשת לאמץ לעצמה אף את תפקיד הקורבן – מצהירה המשיבה על תכנית העבודה שבה החלה.

16. דא עקא, המשך סעי' 9 להודעה, מבהיר עד כמה פסולה התנהלות המשיבה אל מול אוכלוסייתה הילידית של ירושלים המזרחית.

17. כך, מצהירה המשיבה ללא כחל וסרק, כי תכנית "ההבראה" בה החלה תביא לכך כי בקשות לאיחוד משפחות יקבלו מענה לאחר שנתיים תמימות. בבקשות לרישום ילדים המצב גרוע אף יותר. בעניינן מצהירה המשיבה, כי בקשות פתוחות מהשנים 2016-2017 יקבלו מענה עד לחודשים יוני ודצמבר 2019, בהתאמה, וכי בקשות הפתוחות משנת 2018 תקבלנה מענה עד לתום שנת 2020 כלומר בעוד כשנה וחצי לפחות. חשוב לשוב ולהזכיר כי בכל אותה עת, נותרות משפחות רבות, שלא עוולו ולא חטאו, כשבקרבן בני משפחה ללא מעמד חוקי ונטולי זכויות. ההודעה, אם כן, מציבה תכנית עבודה שהיא בבחינת גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה, ולפיכך אף מטעם זה אין מקום להיענות לבקשותיה. לא ייתכן כי המשיבה תודיע בריש גלי על המשך פגיעתה בזכויות יסוד של הפונים אליה, ושבקשתה למניעת הזכות מקורבנות התנהלותה לפנות לערכאות תינתן לה על ידי בית דין במדינת ישראל.

18. מדובר בהודעה שטוב לה שלא הוגשה, ומשהוגשה, מן הראוי כי תידחה על הסף כאילו לא הוגשה. לעמדת העוררים, המשיבה נוהגת כנבל ברשות התורה. לאחר שהיא כפתה על האוכלוסיה שבנדון קבלת שירותים בלשכה אחת ויחידה, שירותים שכלל תושבי ישראל ואזרחיה זכאים לקבל בכל לשכה שיראו לנכון, היא ממשיכה ומפלה את הפונים ללשכתה שבנדון, לעומת פונים ללשכות אחרות ברחבי הארץ. במשך שנים רבות היא אינה מתקנת את לשכתה כדבעי, וזאת הגם שהאנדרלמוסיה השוררת בלשכתה זו ידועה לכל. כעת, היא מגדילה לעשות, ולאחר שפגעה ברמת השירות הבסיסית לה זכאי כל פונה לרשות המינהלית, היא אף מהינה להודיע כי המצב הבלתי נסבל ימשך עוד מספר שנים ולפיכך יש למנוע מהאוכלוסיה הנפגעת לפנות לערכאות ולתקוף את התנהלותה.
19. לעמדת העוררים, לא ייתכן כי מבוקשה של המשיבה, המצהירה בהודעתה על המשך הפגיעה בפונים אליה ינתן לה, ושבת הדין הנכבד ייענה לבקשתה כי יישא אף הוא בנטל ההתעמרות בפונים, ויחסום בתורו את האפשרות להתדפק על שעריו בפני נפגעי התנהלותה.
20. העוררת 4, שהינה כידוע עותרת ציבורית, שמה לה, בין השאר, למטרה, לסייע לתושבי ירושלים המזרחית ובני משפחתם שנפלו קורבן להתעמרות הרשויות בהם. במסגרת קידום מטרה זו, מנהלת העוררת 4 מזה שנים רבות מאבקים משפטיים בערכאות השונות, עקרוניים ופרטניים כאחד, שרבים מהם עסקו בהתנהלות לשכתה של המשיבה בירושלים המזרחית אל מול האוכלוסיה הילידית של ירושלים המזרחית, בה היא מטפלת. כך בין השאר, הגישה העוררת 4 בקשות חופש מידע באשר למשכי הזמן למתן החלטות בבקשות המוגשות למשיבה, בעניין נגישות הלשכה הנ"ל, בעניין פרסום נהלים, בעניין הנגשת המידע לאוכלוסיה של ירושלים המזרחית ועוד.
21. דא עקא, התמונה המצטיירת מעיון בהודעת המשיבה, היא עגומה ביותר. לא זו בלבד שהמשיבה מודה בריש גלי כי כלו כל הקיצין, לא זו בלבד שתחת הכותרת היומרתית "תוכנית העבודה" מצהירה המשיבה מפורשות כי היא תכריע בבקשות מן המניין תוך מספר שנים, אלא שהיא אף פונה לבית הדין ומבקשת מבית הדין הנכבד לסייע לה למנוע מנפגעי לפנות לערכאות. לעמדת העוררים התנהלות המשיבה בהודעתה היא בבחינת "עושה מעשה זמרי ומבקשת שכר כפנחס".
22. על מנת להשיג את מטרתה ולהבטיח כי התנהלותה הפסולה תימשך מכאן ואילך על מי מנוחות, ללא שתיתקל חלילה בביקורת – אף לא שיפוטית – המשיבה אף אינה בוחלת בשום טיעון ולו המופרך ביותר, ובבחינת המטרה מקדשת את האמצעים. בסעיף 12 להודעתה, היא מהינה לטעון כי טיפול בבקשות שבעניינן הוגשו עררים לבית הדין הנכבד על פני אלו שלא הגיעו לשולחנו של בית הדין, אינו הוגן, מהטעם שהוא מקדם את עניינם של מי שביכולתם הכלכלית להגיש הליך על פני אחרים שהדבר אינו ביכולתם.
23. טענה זו, המגיעה ממי שגלוי וידוע לכל כי ליבה גס באוכלוסיה הילידית של ירושלים המזרחית, שאת זכויותיה היא רומסת לאורך שנים, אינה מחזיקה מים. כמי שמייצגת ציבור גדול של אוכלוסיה זו – הן ברמה העקרונית והן ברמה הפרטנית – העוררת 4, סמוכה ובטוחה כי פונים שבעניינם לא הוגשו הליכים, מוחלים למשיבה בלב שלם על דאגתה

למיקומם בתור לקבלת המענה המיוחל. העוררים יבקשו להניח את דעתה של המשיבה ולהודיע לה כי חזקה על אלו שעניינם לא זכה להידון בפני בית הדין הנכבד, כי ליבם מתמלא תקווה כי לאור ההליכים הרבים התוקפים את התנהלות המשיבה, העוול המתמשך והרוחבי יסייע בשלב מאוחר יותר גם לעניינם שלהם, והם מאושרים ושמחים בשמחתם של אלו שזכו להיושע וקיבלו סעד בבקשותיהם בעקבות הליכים שהוגשו לבית הדין הנכבד.

24. כמו כן ולאור דאגתה הכנה והעמוקה של המשיבה למצבם הקשה של נפגעי התנהלותה, ובבחינת המתחיל במצווה אומרים לו גמור, מבקשת העוררת 4 לנצל אירוע נדיר זה ולהודיע בזאת כי המשיבה מוזמנת בכל עת להפנות כל פונה מירושלים המזרחית שנתקל בהתעמרותה, ביחס מזלזל מצידה, אי טיפול או הזנחה של בקשתו או תלונתו מצד לשכתה שבנדון, למשרדיה של העוררת 4, שכתובתה ופרטי הקשר ידועים למשיבה מזה שנים רבות. מנגד מתחייבת בזאת העוררת 4, לטפל בכלל פניות של קורבנות התנהלותה של המשיבה שיופנו אליה על ידה, באופן מיטבי ובמסגרת סד זמנים סביר, לייצגם נאמנה בערכאות ולהיאבק למען זכויותיהם של קורבנות התנהלותה.

25. לעניין טענת ההפליה לכאורה בין מעוטי יכולת לבין מי שיש בידם יכולת כלכלית, יבקשו העוררים להדגיש כי אף טענה זו מעידה על הבורות והאטימות העומדות בבסיס הטענה.

26. העוררת 4, שהינה עותרת ציבורית, מטפלת מזה שנים רבות באוכלוסיית ירושלים המזרחית, חינם-אין-כסף, ובבחינת כל דיכפין ייתיי ויקבל סיוע משפטי מקצועי כדבעי. אוכלוסיה זו, המבקשת את סיועה של העוררת 4, חיה מתחת לקו העוני וברובה חסרת אמצעים. הנה כי כן, ומעבר לכך שהמשיבה לוקה בערלות לב וניכור מהאוכלוסיה בה היא מטפלת, בטענתה האחרונה אין ולא כלום.

סיכום

27. הודעת המשיבה והבקשות שהוגשו במסגרתה תמוהות, במקרה הטוב, ובלתי מתקבלות על הדעת – במקרה הפחות טוב. מכל הטעמים שצוינו לעיל, מתבקש בית הדין הנכבד לסלקן על הסף. ככל שמבקשת המשיבה באמת ובתמים לתקן את דרכיה – עניין שמטבע הדברים העוררת 4 מפקפקת בו קשות לאור ניסיונה המר מעבודה רבת שנים מול המשיבה – הרי שהיא תיטיב לעשות זאת בדרכים אחרות, שאינן כוללות המשך התנהלות פוגענית בפונים ללשכתה ונסיונות לרתום את בית הדין הנכבד לחסימת דרכם של קורבנות התנהלותה לערכאות.

28. כאמור, לאור העובדה כי לפנינו הודעה ובקשות פסולות שאינן עוסקות בהליך יחיד אלא בשורה של הליכים מתנהלים, עמדת העוררים הינה כי יש להטיל על המשיבה הוצאות לדוגמא על הצד הגבוה בגין הגשתן ולמען לא יישנה הדבר.

29. מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשות.

ירושלים, 18 אפריל 2019

בנימין אחסתרובה, עו"ד
ב"כ העוררים

(ת.ש. 104429)